

1919-02-14

SENDER

Axel Salto

RECIPIENT

Poul Uttenreitter

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Dansk

General comment:

Med Ottos bog om moderne dansk kunst henvises der til Otto Gelsteds bog Ekspressionisme, der udkom på Nyt Nordisk Forlag sommeren 1919, og som bl.a. havde været omtalt i et brev fra Gelsted til Uttenreitter 13. februar 1919.

Johannes Larsens havde udstilling hos V. Winkel & Magnussen i februar 1919.

Sender's location:

Frederiksberg

Sender info (seal, address, etc.):

Klingens brevpapir

Recipient's location:

Kerteminde

Mentioned people:

Otto Gelsted

Niels Hasager

Poul Henningsen

Oluf Høst

Svend Johansen

Johannes Larsen

Jean Metzinger

L.C. Nielsen

Helge Rode

Olaf Rude

Carl Julius Salomonsen

Kamma Salto

Aage Salto

William Scharff

Oluf Thomsen

Rudolph Thygesen

Vilhelm Wanscher

Archive:

Det Kongelige Bibliotek NKS 4722, 4

TRANSCRIPTION

14-2-1919

Kære Poul

Selv tak for sidst, det var saa triste Omstændigheder at mødes under; næste Gang haaber jeg at de bliver fornøjeligere. Vi har heller ikke saa mange Nyheder paa Stablen.

Ottos Bog om moderne dansk Kunst har du naturligvis hørt om. Vi har i Øjeblikket en Overflod af Stof 5 Sider Oluf Thomsen der imødegaar Salomonsen 2 Sider Metzinger, 1 Side Wanscher, som Otto svarer (1 Side) 1 Side Poul Henningsen (om Wanschers Kritik) hele 9 Sider Prosa (fagligt Stof) + 1 Side paa Omslaget, hertil 3 Farvelitografier (Scharff Rude, Høst) Omslag af Svend J. Træsnit bag paa Omslaget af Thygesen (Nordmand). Saa maa vi udelade 1 Digt af Helge Rode da alt det andet er aktuelt Stof.

Jeg var i dag oppe paa Johannes Larsens Uds. men traf ham ikke; nu ved imidlertid Litografen Besked hvis han skulde komme op for at lave Litografiet.

Jeg har i dag faaet Telegram fra Aage at han har forladt England paa "La Cour". Han kan nu ventes her til Byen om c. 4 Dage. Han skal bo hos os. Det glæder vi os naturligvis til. Kamma gaar stadig besværet rundt uden at der sker noget. Det er ikke saa morsomt for hende.

Venlig Hilsen

fra din hengivne Axel Salto

er dette Notitser?:

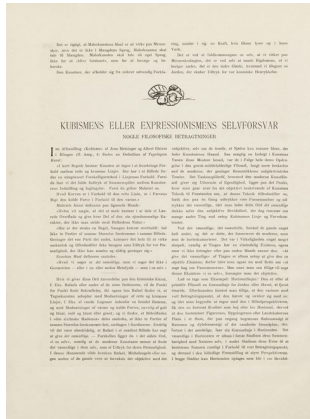
Forfatteren L. C. Nielsen er vendt hjem fra sin Rejse til Fronten

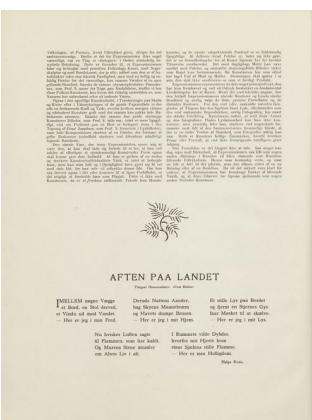
Den danske Frivillige Kaptain i et engelsk Ingeniørregiment Aage Salto, der var den første engelske Officer som træng[t]e ind i Lille, efter at Tyskerne havde rømmet den er vendt hjem fra England paa D.F.D.S.' Damp, "La Cour".

[Vertikalt i venstre margin]:

Notitsen om Aage maa i et Par Dage efter den anden. Det med Lille er rigtigt nok L.C. Nielsen fortalte det. Politiken (Hassager) vil skrive om det naar Aage er kommen saa gem det ikke for længe hvis du mener at det er noget for dit Blad.

OMTALTE VÆRKER

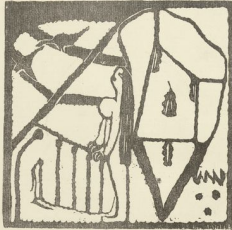

Moderne Kunst og Arkitektur

DYKST Uden tvivl har vi alle i disse dage hørt meget om den moderne kunst og arkitektur. Men hvad er det egentlig, som vi taler om? Er det kun en mode, som kommer og går, eller er det noget, som har en dybere betydning? Det er en af de spørgsmål, som vi skal prøve at besvare i denne artikel.

Den moderne kunst og arkitektur har sin oprindelse i den franske revolution. Det var en tid, hvor man begyndte at tænke på kunst og arkitektur som noget, som skulle have en social funktion. Det var en tid, hvor man begyndte at tænke på kunst og arkitektur som noget, som skulle have en politisk funktion. Det var en tid, hvor man begyndte at tænke på kunst og arkitektur som noget, som skulle have en kulturel funktion.

Den moderne kunst og arkitektur har sin oprindelse i den franske revolution. Det var en tid, hvor man begyndte at tænke på kunst og arkitektur som noget, som skulle have en social funktion. Det var en tid, hvor man begyndte at tænke på kunst og arkitektur som noget, som skulle have en politisk funktion. Det var en tid, hvor man begyndte at tænke på kunst og arkitektur som noget, som skulle have en kulturel funktion.

FORAARSMORGEN 1919 RUDOLF THYRBERG

KUBISME

AF JEAN METZINGER OG ALBERT GLEIZES

(SLUTTET)

MÅSKE findes der virkelige Begavelser mellem de akademiske Malere, det er umuligt at afgøre. Deres Maleri er saa virkelighedstro, at det kuldsejler i Virkelighed — en negativ Virkelighed, der er Sandhed for enhver og ikke Sandhed for nogen.

Ikke at et Maleri behøver at være uforstaaeligt! Vi er de første til at nedlægge Indsigelse mod dem, der for at skjule deres Evneløshed forsøger sig i Fabrikationen af Rebus. Den vilde Gaadefuldhed rober sig altid ved sin systematiske Gennemførthed. Den er kun et Tæppe over Tomheden.

Men der ligger en stor Charmé i, at Tingen gennemgaar en virkelig Forvandling, saa selv det øvede Øje har Vanskelighed ved at genkende den. »Vi ved,« siger Leonardo da Vinci, »at vi i et Øjeblik kan overskue en Uendelighed af Former; ikke desto mindre opfatter vi kun én Ting ad Gangen. Tænk dig, at du i et Øjeblik ser hele denne skrevne Side. Du opdager straks, at den er fuld af forskellige Bogstaver, men du ved ikke, hvad det er for Bogstaver eller hvad de betyder. Du maa gaa fra Ord til Ord, fra Linie til Linie, hvis du vil naa til Forstaaelse, som du maa tage Trin for Trin, hvis du vil naa op i et Tårn.«

Der ligger ogsaa en Fare i, at man ikke straks kan se, hvad Billedet forestiller. Naar vi fordømmer det vanemæssige Billedsprog, er det ikke, fordi vi ønsker at indføre et kabbalistisk Tegnsprog. Vi indrømmer gerne, at det er umuligt at skrive helt uden Klichéer og at male uden at benytte vedtagne Udtryk. Enhver maa afgøre med sig selv, om han vil strø disse konventionelle Brudstykker ud over hele sit Værk, om han vil smelte dem sammen med sine personlige Tegn eller dristigt sætte dem ind som magiske Mislyd paa et enkelt Sted af det højere Realitetsplan, han efterstræber i sin Kunst. En virkelig Maler tager Hensyn til alle de Elementer, Virkeligheden stiller til hans Raadighed. Et Spørgsmaal om Takt.

Den objektive, konventionelle Virkelighed, der danner et Bindeled mellem vor og vor Næstes Bevidsthed, forandrer sig stadig i Overensstemmelse med de skiftende Racer, Religioner og videnskabelige Teorier. Lidt efter lidt kan vi føje vore personlige Opdagelser ind i det gængse Verdensbillede og afbryde Reglen med overraskende Undtagelser.

Selv de mest tungnemme vil komme til den Indsigt, at det er lige saa berettiget at male Legemernes Vægt og den Tid det tager at gøre sig klar over deres forskellige Sider, som det er at gengive Dagslyset ved et Par Strøg af Blaat og Orange. Ingen vil tilsidst tage Forargelse af, at man gaar rundt om en Ting og af dens successive Udseende danner et helt og varigt Billede.

Man behøjer Kubisterne, at de i for høj Grad viser deres Teknik. Men alle Malere viser deres Haandværk, ogsaa de Malere, hvis lekre og minutiøse Behandling imponerer Amerikas Barbarer.

Det er med Malerkunstens Midler som med den literære Stil:

ved at gaa fra Haand til Haand slides den farveløs og flad. Kubismen har langt igen, for den ender i Banalitet, selv om en grundig Fordybelse i Michelagnolo giver os Lov til at sige, at ogsaa vi har vort Adelsbrev.

V.

For at skabe et Kunstværk er det ikke nok at kende Forholdene mellem Farve og Form. Kunstneren maa ikke blive en Slave af sit Arbejdes Love. Det er ikke nok, at et Billede er godt malet — det maa ogsaa beherskes af Smag. Ved Smag forstaar vi Evnen til at blive sig Kvaliteter bevidst. Det er meningsløst at tale om god og daarlig Smag. En Evne er hverken god eller daarlig, men mere eller mindre udviklet.

Den Vilde, der falder i Begejstring over nogle Glasskaar, tilføjer vi en udviklet Smag; men er der saa langt et Spring til den civiliserede, der udelukkende har Sans for italiensk Malerkunst eller Louis-XV-Stilen?

Smagens Værdi er afhængig af det Antal Kvaliteter, den er i Stand til at adskille. Bliver Antallet for stort, mister Smagen sin Intensitet og glider ud i Eklektisme.

Til en vis Grad er Smag en Viljessag. Men Viljen kan kun udvikle Smagen i Højde med hele Bevidsthedens Niveau. Hvis en middelmaadigt udrustet Maler anstrenger sig for at tilegne sig Kvaliteter, der for ham i Grunden kun er abstrakte Resultater af en Teori, bliver hans Billeder falske og svulstige.

Uden literære og allegoriske Kunster, blot ved en bestemt Anvendelse af Linie og Farve, kan Maleren i samme Billeder vise os en By i Kina, i Frankrig, Bjerge, Have, Fauna og Flora, Folkeslag og deres Historie. Afstand og Tid, virkelige Ting og rene Fantasier kan lige saa vel udtrykkes af Maleren som af Digteren, Musikeren eller Videnskabsmanden.

Kubismen, der beskyldes for at være et System, fordømmer alle Systemer.

Den tekniske Forenkling, der har fremkaldt Beskyldningen, har sin Grund i et berettiget Ønske om at fjerne alt, hvad der ikke nøje svarer til det plastiske Stofs Krav. Vi har her en Metode, ikke et System. I Stedet for den delvise Frihed, der opnaaedes af Courbet, Manet og Cezanne, sætter Kubisterne en Frihed, der ikke begrænses af nogen Konvention, men kun af Smagen.

Man har paastaat, at den store Stil i Malerkunsten var død med de primitive — hvorfor ikke lige saa godt den store Literatur med Homer? For at genopvække Kunsten fra de døde, er der nogle, der ubluferdigt eftergør de gamle Italianere, Tyskere og Franskmand, og søger at holde deres Industri i Gang ved Midler, som de uindviiede undertiden forveksler med Kubisme. Disse Malere taler et Slags Volapük eller Esperanto, der straks er blevet proklameret som den store Kunsts for alle tilgængelige Sprog!

Kære Poul

Selv tak for sidet, det var saa triste Omstændigheder
at møde under i week. Gang har jeg al de bliver for
nøjelige. Vi har mellemstid saa mange Nyligheder paa Plakken

Ottes Bog om modern dansk Kunst har den naturlige høst
om. Vi har: Piblikket en Overførsel af Plaf 5 Side Plaf
Thomsen den indvortes Salomonen 2 Side Mit Zingen, 1 Side
Wandsch, som Otte svarer (1 Side) 1 Side Poul Henningsen
(om Wandsch Kunst) hele 9 Side Prosa (dagligt Plaf) +
1 Side paa Omstøt, her til 3 Farvelitografier (Pechoff
Rude, Høst) Omstøt af Poul J. Trønsen bog paa
Omstøt af Thygesen (Nordmand). Saa man i sidet
1 Digt af Høst Rude da det andet er aktuel Plaf.

Vi var idag ogsaa paa Johann Læssøes Høst. man traf ham
ikke; nu ved indledende Litografier Bredde him ham stude
komme op for at have Litografi.

Vi har idag faaet Telegram fra Aage at han har
forladt England paa "La Cour". Han kan nu vente
her til Ryen om c. 4 dage. Han skal to her og det glæder
is os naturligvis til. Kunne man gaa stadig besvaret rundt inden
at det sker noget. Det er ikke saa morsomt for hende.

Venlig Hilsen

fra din hængsle Nils Palle

er dette Notisen?

Forfatteren L.C. Nielsen er vundet hjem fra sin Rejse
til Fronten

Den danske Friwillige Kaptein i et engelsk Dragoner's regiment
Aage Palle, der var den første engelske Officer som trængte ind
i Lille' efter at Tyskerne havde rømmet den er vundet hjem
fra England paa Q.T.D.S. Dampet "La Cour".

af Poul Henningsen om Aage Palle, "et Par Dage efter den anden". Det er en Notis om det maa Aage er kommet
af L.C. Nielsen for det det. (Thygesen) og Aage om det maa Aage er kommet
om Aage det ikke for Aage. Han har været af det og været for det (L.C.).